

Datum: 09.11. 2023.

Broj: 02-06-1060

TI BiH: Izvještaj EU pokazao da nema napretka u borbi protiv korupcije, BiH nije ispunila ni osam uslova koje je dobila uz “kandidatski status”

Banja Luka, 09. novembar 2023. godine – Izvještaj Evropske komisije pokazao je da Bosna i Hercegovina u proteklih godinu dana nije ostvarila nikakav napredak u borbi protiv korupcije i vladavini prava. Uprkos preporuci za “uslovno otvaranje pregovora” koji bi trebalo da podstakne vlasti da konačno pristupe provođenju suštinskih reformi i spremnosti EU da ubrza proces proširenja, izvještaj ukazuje da su vlasti BiH izbjegavale donošenje ključnih zakona za vladavinu prava, mali broj “reformskih zakona” usvojen je u verziji koja nije zadovoljavajuća, a desio se i niz udara na građanske slobode. Zbog toga su apsurdne ocjene lokalnih zvaničnika da je BiH ostvarila veliki napredak i jedina u regionu za 10 mjeseci prešla put od kandidatskog statusa do otvaranja pregovora, jer BiH nije ispunila ni osam uslova koje je dobila uz kandidatski status koji je EU dodijelila u decembru prošle godine.

Među tih osam uslova navedeno je i da će BiH garantovati slobodu izražavanja i medija što se nikako ne može smatrati ispunjenim uslovom s obzirom na kriminalizaciju klevete u Republici Srpskoj i najavu niza restriktivnih zakona kojim se namjerava suzbiti sloboda izražavanja. Takođe od BiH se tražilo preduzimanje odlučnih koraka za jačanje prevencije i borbe protiv korupcije gdje nije zabilježen nikakav napredak, što se jasno navodi u izvještaju. Jedan od uslova bio je i usvajanje zakona o sprečavanju sukoba interesa koji nije usvojen ni na nivou BiH ni FBiH, a čak su napravljeni i dodatni koraci unazad nedavnim izmjenama ovog zakona u RS. Takođe, izostalo je usvajanje i dva sveobuhvatna zakona o reformi pravosuđa a to su novi Zakon o VSTV-u i Zakon o sudovima BiH što se takođe nalazi među osam uslova za kandidatski status.

U izvještaju se navodi i niz zamjerki na nekoliko “reformskih zakona” koji su nedavno usvojeni u Parlamentu BiH i koje domaće vlasti predstavljaju kao veliki uspjeh koji je doveo do uslovne preporuke za otvaranje pregovora. Tako je navedeno da su nedavne izmjene Zakona o VSTV-u s ciljem provjere imovinskih kartona nosilaca pravosudnih funkcija usvojene u promijenjenoj verziji u odnosu na mišljenje Venecijanske komisije.

-Takve promjene ometaju djelotvornost sistema prijavljivanja imovine i stoga ih je potrebno dopuniti, navodi se u izvještaju. Takođe se konstatuje da novim Zakonom o slobodi pristupa informacijama nije osigurana nezavisnost žalbenog procesa, na šta su organizacije civilnog društva već upozoravale, jer je usvojeno rješenje u nekim segmentima lošije i dodatno će omogućiti institucijama da od javnosti kriju informacije od javnog interesa. Sa ovakvim pristupom teško je očekivati veći napredak u naredna četiri mjeseca, jer tako nešto nije postignuto u protekle četiri godine, odnosno od 2019. kada je EU u svom Mišljenju postavila 14 ključnih prioriteta, od kojih je BiH do danas u cjelosti ispunila samo jedan. Zbog svega TI BiH još jednom apeluje na vlasti na svim nivoima da iskoriste spremnost EU da ubrza proces proširenja i provedu suštinske reforme koje su prije svega neophodne zbog poboljšanja stanja u samoj BiH u pogledu vladavine prava i borba protiv korupcije.